

MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMO LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS PAMOKOSE APRAŠAS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis aprašas parengtas vadovaujantis Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas tvarkos aprašu, LR švietimo ir mokslo ministro patvirtintu 2005 m. balandžio 5 d. Nr. ISAK-556, Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašu, LR švietimo ir mokslo ministro patvirtintu 2015 m. gruodžio 21 d. Nr. V-1309, LR švietimo ir mokslo ministro įsakymu „Dėl švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. Įsak-2433 „Dėl pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ pakeitimo, paskelbtu 2016 m. sausio 25 d. Nr. V-46, Šiaulių „Sandoros“ progimnazijos Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašu, mokyklos direktoriaus patvirtintu 2013-09-02 įsakymu Nr. V-115 (su visais jo pakeitimais).

2. Pamokose **formuojamasis** vertinimas derinamas su **diagnostiniu** ir **kaupiamuoju** vertinimu. Mokiniai skatinami **įsivertinti** savo gebėjimus, žinias.

II. KAUPIAMOJO ĮVERTINIMO FIKSAVIMAS

3. Surinkus tris kaupiamuosius įvertinimus, vedamas vidurkis ir rašomas pažymys į dienyną. Kaupiamaisiais balais nuo 1 iki 10 vertinama:

3. 1. namų darbai (pratimai, pasakojimas, atsakymai į klausimus, kūrybinės užduotys),
3. 2. darbas klasėje (aktyvus dalyvavimas pokalbyje, diskusijoje, kūrybiniai darbai, pratimai),
3. 3. užklasinis skaitymas.
3. 4. Jei mokinyš nurodytą dieną neatsiskaito užduočių, tai padaryti gali kitą pamoką, bet už vėlavimą atimamas vienas balas. Tai negalioja, jeigu mokinyš atsiskaitymo dieną, kai buvo paskirta užduotis, nebuvo pamokoje.

4. Plusas arba minusas rašomas:

4. 1. už neatliktus namų darbus rašomas minusas, surinkus tris minusus rašomas dvejetas į dienyną,
4. 2. už pastangas pamokoje ir atliekant namų darbus gali būti rašomas plusas. Surinkus tris plusus mokinyš gauna vieną balą, kurį gali savo nuožiūra prisidėti prie pažymio už aukščiau išvardintus darbus.

III. TĖVŲ INFORMAVIMAS APIE SAVARANKIŠKŲ IR KONTROLINIŲ DARBŲ REZULTATUS

5. Tėvai supažindinami su ištaisytu mokinio kontroliniu ar savarankišku darbu (mokinyš parneša ištaisytą darbą į namus).

6. Kontroliniai darbai saugomi vienerius mokslo metus.

7. Esant reikalui darbai gali būti komentuojami elektroniniame dienyne arba aptariami su tėvais telefonu.

8. Tėvams ir /ar mokiniams pageidaujant, kaupiamojo vertinimo pažymiai mokytojo gali būti komentuojami el. dienyne.

9. Mokiniai su savo kaupiamojo vertinimo suvestine gali susipažinti prieš bet kurią lietuvių kalbos ir literatūros pamoką ar jai pasibaigus.

IV. NAMŲ DARBŲ TIKRINIMAS

10. Namų darbų tikslas – įtvirtinti pamokoje išeitą temą.
11. Namų darbai gali būti skiriami iš vadovėlio, pratybų, skaitmeninių mokymo(si) priemonių, įkeliami į el. dienyną įvairių užduočių pavidalu.
12. Kiekvieną pamoką namų darbai tikrinami vizualiai, atsakant į mokiniams iškilusius klausimus, pamokos eigoje.
13. Už namų darbus mokiniams gali būti rašomi pažymiai tiek į kaupiamąjį vertinimą, tiek iš karto į el. dienyną (priklausomai nuo darbų apimties, pobūdžio, tikslo).
14. Apie namų darbų neatlikimą tėvai informuojami per elektroninį dienyną.

V. RAŠINIŲ, DIKTANTŲ ATPASAKOJIMŲ IR KITŲ DARBŲ VERTINIMAS PAGAL ATNAUJINTAS LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS PROGRAMAS

8^l.11.1. DIKTANTO VERTINIMAS 5–8 KLASĖSE

8^l.11.1.1. Pažymys ir klaidų skaičius

Pažymys	Rišlaus / sakinių diktanto klaidų skaičius			Žodžių diktanto klaidų skaičius
	Rašybos	Skyrybos	Bendras	
10	1	1	1	1
9	1	2	2	2
8	2	3	4	3
7	4	5	6	4
6	5	6	8	5
5	6	7–8	11	6
4	7–8	9–10	14	7–8
3	9–10	11–12	16	9–10
2	11–12	13–15	19	11–12
1	13 ir daugiau	16 ir daugiau	20 ir daugiau	13 ir daugiau

8^l.11.1.2. Diktanto žodžių skaičius

Klasė	Rišlaus / sakinių diktanto	Žodžių diktanto
V	90–100	20–25
VI	110–120	25–30
VII	120–130	30–35
VIII	130–140	35–40

8^l.11.2. ATPASAKOJIMO VERTINIMAS 5–10 KLASĖSE.

8^l.11.2. 1. Atpasakojimo vertinimo kriterijai.

Kriterijai	Turinio atskleidimas: esmės ir įvykių tarpusavio ryšių supratimas.	Teksto prasmės suvokimas ir atskleidimas: pagrindinės minties, vertybinių autoriaus nuostatų ir perkeltinių prasmų supratimas.	Teksto struktūra, stilius, žodyno turtingumas, sintaksinių formų įvairovė.	Raštingumas
Taškai				
5	Atrinkti esminiai dalykai. Suprastos ir puikiai atskleistos	Puikiai suprastos ir išryškintos autoriaus ir veikėjų vertybinės	Tekstas prasmingai suskirstytas pastraipomis; kalba	Rašoma taisyklinga

	veiksmo aplinkybės, veikėjų charakterio savybės, motyvai ir poelgiai, nulėmę veiksmo eigą.	nuostatos. Puikiai paaiškintos ne tik tiesiogiai pasakytos prasmės, bet ir nutylėti ar prieštaringi dalykai.	aiški, rišli; žodžiai parenkami tiksliai ir pagal situaciją; žodynas turtingas; sakinių struktūra įvairi.	kalba, be klaidų.
4	Atrinkti esminiai dalykai. Iš esmės suprastos pagrindinės aplinkybės ir veikėjų motyvai bei poelgiai, kurie nulėmė veiksmo eigą.	Iš esmės suprastos autoriaus ir veikėjų vertybinės nuostatos ir išryškintos atpasakojant. Paaiškintos ne tik tiesiogiai pasakytos prasmės, bet ir nutylėti ar prieštaringi dalykai.	Tekstas tinkamai suskirstytas pastraipomis; kalba aiški, rišli; sakinių struktūra įvairi; žodžiai vartojami tinkama reikšme.	Rašoma taisyklinga kalba, 1–2 klaidos.
3	Ne visai suprastos aplinkybės ar veikėjų motyvai ir poelgiai, kurie nulėmė veiksmo eigą.	Tik iš dalies suprastos ar ne visai išryškintos autoriaus ir veikėjų vertybinės nuostatos. Stengiamasi paaiškinti ne tik tiesiogines, bet ir perkeltines ar tiesiogiai nepasakytas prasmes.	Tekstas ne visai tinkamai suskirstytas pastraipomis; pasitaiko aiškumo, rišlumo, sakinių struktūros trūkumų; žodžiai ne visada vartojami tinkama reikšme.	Rašoma pakankamai taisyklinga kalba, 3–5 klaidos.
2	Tik dalis aplinkybių ar veikėjų motyvų ir poelgių supраста, todėl veiksmo priežastys ne visai paaiškintos.	Bandomos aiškinti autoriaus ir veikėjų nuostatos. Paaiškintos tik tiesiogiai pasakytos prasmės, atpasakotos neesminės detalės, trūksta paaiškinimų, kurie atskleistų teksto supratimą.	Daug aiškumo, rišlumo trūkumų; dažnai neįaučiamos pastraipos ar sakinio ribos. Didelė dalis sakinių elementarios struktūros; žodynas elementarus / žodžiai dažnai vartojami netinkama reikšme.	Rašoma pakankamai taisyklinga kalba, 6–8 klaidos.
1	Bandoma suprasti, kas vyksta tekste, bet pasakojant klystama.	Apie vertybinius dalykus tik užsimenama. Esmė nesuprasta, nukrypta į neesminių dalykų paaiškinimus.	Testas nenuoseklus, nerišlus, neskaidoma pastraipomis / skaidoma nemotyvuotai. Sakiniai elementarios struktūros; žodynas skurdus / žodžiai vartojami netinkama reikšme.	Yra nemažai kalbos, rašybos ir skyrybos (9–12) klaidų.
0	Tekstas visiškai nesuprastas, rašoma apie dalykus, kurių nebuvo atpasakojimo tekste.	Autoriaus idėjos, vertybinės nuostatos visiškai nesuprastos.	Tekstas nerišlus, neaiškus. Sakiniai neaiškios struktūros; žodynas skurdus / žodžiai vartojami netinkama reikšme.	Yra daug kalbos, rašybos ir skyrybos (13 ir daugiau) klaidų.

8^l.11.2.2. Atpasakojamo teksto žodžių skaičius.

Klasė	Žodžių skaičius
V–VI	150–200
VII–VIII	200–250

8^l.11.2.3. Atpasakojimo vertinimas pažymiu.

Taškai	Pažymys
20–19	10
18–17	9
16–15	8
14–13	7
12–11	6
10–9	5
8–7	4
6 ir mažiau	3

8^l.11.3. KALBĖJIMO VERTINIMAS 5–8 KLASĖSE.

Kriterijai	Taškai	Aprašas
Temos (užduoties, klausimo) atskleidimas ir kalbėjimo tikslo suvokimas	5	Tema puikiai atskleista. Aiškiai suformuluota pagrindinė mintis (pagrįsta išvada) ir iš jos kylantys (į ją vedantys) svarbiausi teiginiai, atskleidžiama mokinio pozicija. Tinkamai parinkti argumentai (pasakojimai, pavyzdžiai, analogijos, pateikiama iliustracinė medžiaga ir pan.).
	4	Tema atskleista. Suformuluota pagrindinė mintis (pagrįsta išvada) ir iš jos kylantys (į ją vedantys) svarbiausi teiginiai, mokinio pozicija aiški. Tinkamai parinkti argumentai (pasakojimai, pavyzdžiai, analogijos, pateikiama iliustracinė medžiaga ir pan.).
	3	Tema atskleista. Pagrindinę mintį galima suprasti iš ją pagrindžiančių teiginių, argumentuojama, suformuluojamos išvados.
	2	Kartais nukrypstama nuo temos, dalis argumentų netinkami arba jų trūksta, išvados neaiškios.
	1	Nukrypstama nuo temos, teiginiai nepagrįsti, tuščiažodžiaujama.
	0	Kalbama ne į temą.
Kalbėjimo struktūra, aiškumas, sklandumas, rišlumas,	5	Kalbama sakytine kalba, įtaigiai, logiškai, nuosekliai, rišliai, struktūruotai. Žodynas turtingas, sakinių struktūra įvairi (gali būti 1–2 trūkumai).
	4	Kalbama aiškiai, sklandžiai, rišliai, struktūruotai. Žodynas turtingas, sakinių struktūra įvairi (gali būti 3–4 trūkumai).

sakinių ir žodyno įvairovė.	3	Kalbama pakankamai sklandžiai, rišliai, pasitaiko minties šuolių. Žodynas ir sakinių struktūra tinkama (gali būti 5–6 trūkumai).
	2	Kalbama nepakankamai rišliai, sakiniai vienodos struktūros, trūksta žodžių. Raiškos trūkumai netrukdo suprasti sakomo teksto.
	1	Kalbama nesklandžiai, vartojama nemotyvuotų įterpinių, daroma daug pauzių. Raiškos trūkumai trukdo suprasti sakomą tekstą.
	0	Kalbama labai trumpai, nesklandžiai, nerišliai. Beveik nesugebama sieti sakinių, dažnos nepagrįstos pauzės. Sunku suprasti sakomą tekstą
Tarties, kirčiavimo, intonacijos, gramatikos ir žodyno taisyklingumas, tinkamumas	5	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas atitinka bendrinės kalbos normas (gali būti 1–2 trūkumai). Kalbama tinkama intonacija.
	4	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas atitinka bendrinės kalbos normas (gali būti 3–4 trūkumai). Kalbama tinkama intonacija.
	3	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas vartojami pakankamai taisyklingai (5–6 trūkumai).
	2	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas dažnai vartojami netinkamai, netaisyklingai, bet daromos klaidos netrukdo suprasti teksto.
	1	Daroma daug tarties, kirčiavimo, gramatikos ir žodyno klaidų. Tai trukdo suprasti tekstą.
	0	Daroma labai daug tarties, kirčiavimo, gramatikos ir žodyno klaidų. Tekstas beveik nesuprantamas.

8¹.11.3.2. Kalbėjimo vertinimas pažymiu.

Surinkti taškai	Pažymys
15	10
14	9
13–12	8
11–10	7
9–8	6
7–6	5
5–4	4
3	3
2	2
1	1

8¹.11.4. RAŠINIO VERTINIMAS 5–8 KLASĖSE.

8¹.11.4.1. Rašinio vertinimo kriterijai.

Kriterijai	Temos suvokimas ir plėtojimas, teiginių pagrindimas, argumentų tinkamumas.	Struktūra ir nuoseklumas, stilius, žodyno turtingumas, sintaksinių formų įvairovė.	Raštingumas: žodynas, gramatika, rašyba, skyryba
Taškai			

5	Tema puikiai suprasta, tinkamai pasirinkti aspektai. Argumentai parinkti taikliai.	Yra visos trys struktūrinės dalys, skaidymas pastraipomis itin tikslingas; mintys plėtojamos nuosekliai ir kryptingai. Kalba stilinga, sakiniai įvairūs, žodžiai parenkami tiksliai, pagal situaciją.	Rašoma taisyklinga kalba, be klaidų.
4	Tema suprasta, pasirinkti tinkami aspektai. Argumentų pakanka.	Yra visos trys struktūrinės dalys, pastraipomis skaidoma prasmingai; mintys plėtojamos nuosekliai. Kalba aiški, rišli; žodžiai parenkami tiksliai; sakinių struktūra įvairi.	Rašoma taisyklinga kalba, 1–3 klaidos.
3	Tema suprasta, aspektai pasirinkti tinkamai, tačiau ne visur pavyksta išvengti paviršutiniškumo. Didžioji dalis argumentų tinkami, kartais atsitiktiniai.	Yra visos trys struktūrinės dalys, tekstas ne visada prasmingai suskaidytas pastraipomis; gali pasitaikyti pasikartojimų / nenuoseklumo. Kalba aiški, rišli; sakinių struktūra įvairi; žodžiai vartojami tinkama reikšme.	Rašoma pakankamai taisyklinga kalba, yra 4–6 klaidos.
2	Tema suprasta paviršutiniškai / iš dalies; pasirinkti aspektai ne visi išplėtoti / prieštarauja vienas kitam; dažnai tuščiažodžiaujama. Argumentai formalūs, paviršutiniški.	Rašinio struktūra turi trūkumų, ne visada jaučiamos pastraipų ribos; gali būti kartojama ar pasakojama nenuosekliai. Pasitaiko aiškumo, rišlumo, sakinių struktūros trūkumų; žodžiai ne visada vartojami tinkama reikšme.	Rašoma ne visai taisyklinga kalba, yra 7–10 klaidų.
1	Tema suprasta tik iš dalies; pasirinkti aspektai nepadedą atskleisti temos / negebama jų išskirti; dažnai tuščiažodžiaujama. Bandoma argumentuoti.	Yra ne visos struktūrinės dalys, nejaučiamos pastraipų ribos; kartojama ar pasakojama nenuosekliai. Yra daug aiškumo, rišlumo trūkumų; dažniausiai nejaučiamos sakinio ribos / sakiniai elementarios struktūros; žodynas skurdus / žodžiai vartojami netinkama reikšme.	Yra nemažai kalbos, rašybos ir skyrybos klaidų (11–16 klaidų).

0	Tema nesuprasta arba rašoma apie dalykus, nesusijusius su tema. Nė argumentuojama arba tuščiažodžiaujama.	Struktūra pabira; neįaučiamos pastraipų ribos; nuolat kartojama tas pats. Kalba neaiški, nerišli; sakiniai neaiškios struktūros; žodynas skurdus arba žodžiai vartojami netinkama reikšme.	Yra daug kalbos, rašybos ir skyrybos klaidų (17 ir daugiau klaidų).
----------	---	--	---

8¹.11.4.2. Rašinio žodžių skaičius.

Klasės	Žodžių skaičius
V–VI	150–200
VII–VIII	200–250

8¹.11.4.3. Rašinio vertinimas pažymiu.

Taškai	Pažymys
15–14	10
13–12	9
11	8
10	7
9–8	6
7–6	5
5–4	4
3–2	3
1	2
0	1

8¹.11.6. KLAIDŲ ŽYMĖJIMAS IR VERTINIMAS.

Vertinant diktantų, atpasakojimų, rašinių ir kūrybinių darbų rašybą ir skyrybą taisoma, bet klaidomis nelaikoma:

- ✓ dalykai, kurių nebuvo mokyta(si);
- ✓ akivaizdūs apsirikimai (tačiau trys apsirikimai žymimi kaip viena klaida);
- ✓ rašančiojo nuožiūra parašyti skyrybos ženklai, jeigu tai neprieštarauja skyrybos taisyklėms.

Tas pats žodis, netaisyklingai parašytas kelis kartus, laikomas viena klaida (*kūrti*).

Dvi vieno tipo klaidos laikomos viena klaida (*kūrti* ir *būrti*; *šala* ir *nesušalantis*; *sekdavosena*, *gražia pasaką*).

Jeigu žodį ar žodžių grupę reikia išskirti kableliais, o mokinys parašė tik vieną kablelį arba neparašė nė vieno, toks atvejis laikomas viena skyrybos klaida. Vieno tipo skyrybos klaidomis laikomos pražangos, pažeidžiančios tą pačią taisyklę visiškai vienodos sandaros sakiniuose (*Kai baigėsi pamokos_ išėjome namo* ir *Kai nuskambėjo skambutis_ baigėsi pamoka*). Jei klaidos padarytos sakiniuose, kurie skiriasi punktogramų skaičiumi, skiriamos konstrukcijos pozicija, apimtimi, jungiamaisiais žodžiais, jos laikomos atskiriomis klaidomis (*Kai baigėsi pamokos_ išėjome namo* ir *Išėjome namo_ kai baigėsi pamokos*). Mokinui, padariusiam 3–4 vieno tipo klaidas, skaičiuojamos dvi klaidos.